

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
SIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Din. 150

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO
DIŠNJE Din. 60. — ZA INOZEMSTVO Din. 120.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 36.

Sibenik, 16. listopada 1924.

God. IV.

Imperijalističke težnje Italije.

Ovih dana govorilo se po Zadru, da će Jugoslavija prepustiti Italiji otoke ispred Zadra. Te vijesti, makar i bile bačene u javnost, samo da umire stanovnike Zadra, pokazuju prave težnje Mussolinijeve vanjske politike.

Prije rata u Evropi je bila poznata njemačka najezda na istok i jug. *Drang nach Osten* i *Drang nach Süd* su bile uzrečice često citirane po novinama. One su označivale onaj dio njemačke vanjske politike, koji je kolonizacijom, kapitalom i svim raspoloživim kulturnim, gospodarskim i političkim sredstvima uskoravao njemačko prodiranje na Balkan, a preko njega dalje na istok.

Politiku njemačkoga *Dranga* prihvatila je danas, kad je konkurencija Njemačke izostala, u svim dijelovima Italija.

Za tursko-talijanskog rata Italija je okupirala jednu grupu otoka u Egejskom moru, koji su pripadali Turskoj. Ta grupa otoka, nazvana *Dodekanez*, danas je konačno pripala Italiji. Turska je na lausanskoj konferenciji voljela da prepusti Italiji te otoke, nego Grčkoj, koja je na te otoke imala sva prava. Italija je, dakako, kod toga pazila, da iskoristi što više međunarodni položaj i dobije te otoke, koji za nju znače prvu dobivenu bitku u politici „latinskoga imperija“, koji još nije izašao iz glave fašističkoj Italiji.

Italija danas želi da prodrže što dublje na Balkan. Gubitak Rijeke i Zadra za nas je bio dosta velik udarac. No Italija želi, da i tim osamljenim i zapuštenim gradovima osigura

život, pa kad se utvrdi u tim dvama mjestima, onda će poći i dalje. Mussolini je jasno rekao i opetovao više puta, da granice Italije s našom državom nisu pravedne. Talijanska će politika stoga nastojati, da te granice ispravi, ali u svoju korist.

Vrlo je zanimljivo, kako Italija želi, da se proširi i na sjever. Južni Tirol, u kojemu je više Nijemaca negoli Talijana, je tu za Italiju prva pobjeda. U Švajcarskoj u ticinskom departmanu (Lugano-Belinzona) živi nešto Talijana, ali nije do sada još uspjelo te Talijane pripojiti kraljevini. Međutim Italija ne može da nikako zaboravi na švicarske Talijane, kao ni na Savoju, Nizzu i Korziku. San Mussolinija o obnovi velikog rimskog carstva se bio počeo lagano da ostvaruje, makar da je fašistička Italija u ovo nekoliko posljednjih mjeseci dosta stradala.

Italija ne šteti sredstvima, da dođe do realizacije rimskog imperija. Oni, koji su bili u Dalmaciji pod talijanskom okupacijom, mogu se sjetiti, kako su se u čisto hrvatskim krajevima (Drniš, Kijevo i t. d.) pronalazili rimski spomenici, kojima su Talijani dokumentirali svoje pravo na naše zemlje. Tako je isto bilo i u Tripolisu i Cirenejki. Nijesu se žalila svaka pa i najgora sredstva, eda se dođe do cilja.

Trgovački ugovori, lukavost u diplomaciji i izrabljivanje saveznika priborili su Italiji dosta uspjeha u njezinoj imperijalističkoj politici, koja hoće da na račun drugih naroda podigne veliku Italiju.

turi prvi je počeo da stvara razlike među ljudima. Pod krinkom slobode za sve počela je slobodna trgovina, u kojoj je jači pobjeđivao i izrabljivao slabijega. Misao *slobodarstva* je pustila ljudima, da istaknu sve svoje individualne težnje te da se njih čvrsto drže, makar da te težnje nijesu u mnogočem u skladu sa socijalnim životom čovjeka. Zato je liberalizmu stao na put Marksov socijalizam, koji je protivno liberalizmu strogo naglasio socijalnost čovjekovog života te je tvrdio stao na obranu tlačanih i poštenih. Marksistični socijalizam je ipak u mnogočem pogriješio te crtao iz života čovjeka etička načela i sve one vrednote, bez kojih ne možemo zamisliti valjano uređene države, općine i obitelji. Stoga se protiv liberalnih i marksistično-socijalističnih krivih načela i loših metoda digao kršćansko-socijalistički pokret, koji visoko uzdiču kršćanske etičke principe strogo naglašuje jednakost sviju ljudi, dužnosti rada te uvodi u sve organizme načela pravde i ljubavi. Kršćansko-socijalistički pokret je postavio kod svih socijalnih pitanja svoje točne odgovore. U pitanju prava vlasništva postavio se na stanovište, da sva zemaljska dobra moraju biti pravedno podijeljena. Upravljanje državom i općinom mora biti strogo socijalno za sve ljude korisno. Sve one nevolje, koje je uzrokovala nejednakost, moraju biti odstranjene. Socijalno pitanje je pomaklo naprijed stotine pitanja za radnika, težaka i činovnika i za njihov kulturni, gospodarski i politički život. O rješenju tih pitanja visi život ljudski. A može li se ijedno od tih pitanja riješiti na kakvom liberalnom ili materi-

jalističkom temelju, a ne na jednoj etičkoj podlozi? Jer život čovjeka ne može ni ne smije da bude upravljen samo težnjom za zemaljskim dobrima. Čovjek ima i dušu. Postoji nadzemaljski život, gdje će i bogati i siromasi dobiti plaću za svoj zemaljski rad. Voda kršćansko-socijalističkoga pokreta u Sloveniji dr *Andrej Gosar* napisao je: „Naš rod mora biti vjeran, jer inače njegov život pun trpljenja ne bi imao ni smisla ni cilja. S bezvjerstvom se lako tješe samo trutovi u njegovom društvu.“ Osim materijalnih pitanja dolaze i druga etička pitanja, a kod njih se spotiče i pada svaki materijalistički pokušaj rješenja.

Hoćemo, da svijet i ljudi budu dobri, poštenji, čestiti, radišni. Bez vjere u jedan viši auktoritet, koji nalaže rad i pravednost, ne ćemo to lako postići. Kršćanski socijalizam, koji ide za preporodom ljudskoga društva, revolucionaran je ondje, gdje treba iskorijeniti gnjilo i pokvareno, a drugdje nastupa laganom, ali sigurnom metodom evolucije. Oni, koji imaju malo osjećaja za ljudske nevolje, naći će u kršćansko-socijalističkom pokretu najbolje drugove. Mali narod i radnički zanemareni staleži naći će u njemu svog najodlučnijega zagovornika, koji u načelima prava ne pravi kompromisa. Kršćanski socijalizam je danas fronta milijuna. Pod zastavom rada i pravednosti milijuni se bore za pravedni uređaj ljudskoga društva. Kršćanski socijalizam zapisale su na čelu svojeg programa brojne pučke i radničke stranke. Taj socijalizam, drugi i zadnji, provest će stalno pravedan uređaj ljudskoga društva.

db.

Za kršćanski socijalizam!

Današnji uređaj i poredak u ljudskom društvu još uvijek boluje. Te bolesti ili bolje sva ona socijalna pitanja, koja su uzrokovala te bolesti, neprestano slijede jedno za drugim. Bivaju rješavana, da bi taj najveći socijalni organizam — ljudsko društvo i dalje živilo. Riješenja su više ili manje uspješna. Stvar je ljudi, koji ih rješavaju, i način, kojima oni žele da postignu svoj cilj. Ipak i nakon tolikih rješenja pojedinih pitanja ljudi i njihovog socijalnog života i dobra, ljudsko se društvo propinje u trzavicama.

Danas u ljudskom društvu njegovi članovi nijesu jednaci. Jednakost nije ni tu, gdje izvire iz samih naravnih zakona, provedena. Još uvijek se ljudi dijele na maleni tabor onih, koji posjeduju zapovijedaju, i velikih masa ljudi, koji nemaju svoga te moraju slušati. Princip jednakosti istaknut pred 130 godina nije našao odaziva. Iz nejednakosti proizašla su prva socijalna pitanja. Princip, da svi ljudi imaju jednaka prava, nije ušao u krv svih ljudi, te odatle borba težaka za zemlju,

koju bez rada uživaju feudalna vlastela, odatle borba radnika za makar kakva veća prava u tvornicama. Da su svi ljudi socijalno jednaki, da su svi ljudi dužni da obavljaju bilo kakav socijalni rad, to nije još od svijuju shvaćeno. Da se svima ljudima mora ozbiljno dati prilika, da se primjerno obrazuju, o tome nema ni govora. Da bi svakome i najmanjemu čovjeku bilo moguće da osnuje svoj vlastiti dom i da živi svojim životom, iluzorno je. Monopol na izobrazbu, na vlasništvo, na zapovijed ima samo vrlo mali broj ljudi. Zato su morali milijuni ljudi da rade za drugoga te dok se milijarde i bogatstva gomilaju po hambarima malenog broja ljudi, dole hiljade drugih moraju da se mukom muče bez pristojne nplate svoga truda. Zato i danas, makar da smo u XX. vijeku, ne mogu, ne znaju i neće da dadu cijelom svojem životu obilježje jedne prave jednakopravnosti, jer nažalost nije ni kod onih, koji su najviše tlačeni i bijeni, prodrla misao o socijalnoj pravdi i dužnosti za sve.

Liberalizam u gospodarstvu i kul-

Iz domaće i vanjske politike.

Oko rekonstrukcije vlade. Još uvijek se oteže sa ulaskom Radićeva u vladu. Kako se s pouzdane strane doznaje, tomu najveće zapreke stavljaju oni hegemonistički elementi, koji ne žele, da u ovoj državi budemo svi ravnopravni. Oni su najviše i uplivali na ostavku vojnog ministra Hadžića htijući tim izazvati demisiju čitave vlade sporazuma, do čega međutim nije došlo. Samo je na izričitu želju Kraljevu došlo do pregovora za sastav šire koncentracione vlade između vlade i radikala. Po zadnjim vijestima radikalni klub je stvarno odbio da uđe u tu širu koncentracionu Davidovićevu vladu, jer je od Davidovića zatražio, da prije ulaska radikala u vladu današnja vlada podnese ostavku, na što Davidović ne će ni ne može pristati. Radi velikih intriga radikala situacija je vlade dosta ozbiljna. No ona ipak bez obzira na to misli produžiti svojim dosadašnjim radom.

Nove važne izjave Stj. Radića. Na zboru HRSS u Vrpolju prošle nedjelje Radić se u svom govoru vrlo

pohvalno i laskavo izrazio o Davidoviću i njegovoj vladi te je među ostalim istakao i ovo: „Potrebno je, da imamo današnju našu narodnu dinastiju i narodnog Kralja... Kralja plaše, ako dođe HRSS na vladu, da mu je odzvonilo, plaše njega, čovjeka Karagorgjevičeva Doma, a ako se išta može o Karagorgjevićima da kaže, to moraju i protivnici, da priznaju, da su hrabri, a osobito Aleksandar... „Življa republika“ ne znači: „Dole monarhija, dole Kralj“, već: „Živio mir, živilo seljaštvo“. Taj usklik pak najmanje znači: „Dole Karagorgjevići“.

Iz Narodne Skupštine. Subotnja sjednica Nar. Skupštine, za koju je vladao veliki interes u čitavoj zemlji, protekla je neobično mirno zato, što je vlada izašla pred Skupštinu sa popularnim zakonima, koje su i vladine i opozicione stranke jednoglasno primile. Saopćeno je, da će se pretresati vladin prijedlog o optužbi protiv trojice ministara. Pročitani su prijedlog Joce Jovanovića i dr. o optužbi protiv dra Laze Markovića, dra Jankovića i Kojića. Predsjednik je saopćio, da će

će se optužba štampati i uputiti optuženima te dalje postupiti prema poslovniku. Pročitani je zatim zakonski prijedlog o korupciji i o invalidima. Na sjednici od ponedjeljka birani su odbori za proučavanje tih zakonskih prijedloga, a potom su odgođena sjednica. Izgleda, da će dođuća sjednica Skupštine biti u subotu.

Novi splitski veliki župan. Bivši splitski veliki župan dr Ivo Perović dao je ostavku. Kraljevim ukazom bio je imenovan za novog velikog župana splitske oblasti dosadašnji povjerenik za agrarnu reformu u Splitu g. savj. Roko Stojanov.

Ostavka vojnog ministra. Ministar vojni general Hadžić predao je ostavku. U motivaciji svoje ostavke veli, da ne može biti član vlade, koju podupire HRSS. Dokazuje, da se Radić izražava protiv kralja i države. Naglašuje posebno zadnji Radićev govor o Albaniji. Poziva se na izvještaje vojničkih predstavnika o radu poslanika HRSS i o raspoloženju u Hrvatskoj. Njegovo mjesto još nije popunjeno. Spominju se razni kandidati iz vojnih krugova, a i sam Nastas Petrović, i ako civilista.

Pred dolaskom Radića u Beograd. Radić je zatražio, da mu ovičrove njegova tri mandata, od kojih će zadržati splitsko-dubrovački. Isto je tako zatražio poslaničku kartu. Iz toga se zaključuje, da će i Radić doći skoro u Beograd, da aktivno sudjeluje u beogradskoj Nar. Skupštini.

Završetak rada u Ženevi. Savez Naroda je na svojoj svečanosti sjednici u Ženevi 1. t. mj. jednoglasno prihvatio pogodbu o međunarodnom raskidu u sporovima između pojedinih država. Predstavnici 47 zastupanih država ustali su na noge i jednoglasno prihvatili pogodbu. Historički je to bio čas! Sa galerija dvorane odjekivalo je gromko pljeskanje, a mnoštvo naroda, koje je bilo sakupljeno pred palačom, oduševljeno je klicalo: "Da živi svjetski mir! Smrt ratu! Živjeli udruženi narodi!" Po svim crkvama su veselo zazvonila zvona i javljala gradu historički događaj. Iz palače Saveza naroda su na sve vlade svijeta otišle bezlične brzjovjke noseći vijest, da su države prihvatile novi

međunarodni zakon o ratu i miru. Prešlo se zatim na izbor 6 nestalih članova vijeća Saveza Naroda. Većinu glasova dobija Urugvaj, Brazilija, Čehoslovačka, Španjolska, Belgija i Švedska. Nakon srdačnog pozdravnog govora predsjednika Molte delegati su se razišli. Vijeće je zatim zaključilo, da će se naredna sjednica vijeća 10. prosinca održati u Rimu i da će se na njoj uzeti u pretrp pitanje saziva međunarodne konferencije za redukciju noružanja.

Raspust engleskog parlamenta. Liberalci i konservativci u engleskom parlamentu odglasali su nepovjerenje MacDonaldovoj vladi sa 367 proti 198 glasova. Posljedica toga glasanja je bio pad vlade. Kralj je na prijedlog MacDonalda raspustio parlament, a nove izbore raspisao već za 29. t. mj., dok bi se novi parlament imao sastati u prvoj polovici novembra. U londonskim političkim krugovima se drži, da je krizu izazvao sam Mac-Donald, kako bi pokušao, da na izborima potuče konservativce i liberale. Izborna borba je već u punom jeku. Svi su izgledi, da će radnička stranka izaći vrlo ojačana.

Fašizam u Italiji na zapadu. Talijanski fašizam od dana u dan sve više propada. Na kongresu liberalne stranke u Livornu s velikom većinom od 23.714 glasova prema 5.490 prihvaćena je rezolucija, koja glasi: "Liberalna stranka neka se drži slijedećih temeljnih načela: 1. Država mora biti nad strankama, za sve neka vrijedi jedan te isti zakon, neka se prestane sa nasiljima. 2. Ustav neka se poštuje i ne mijenja. 3. Jedini temelj vlade neka bude volja naroda. 4. Državna armada neka bude jedina oboružana jedinica, stražerica neka se razoružaju. 5. S pokrajinama i općinama neka opet upravljaju od narod izabrani odbori. 6. Svim staležima neka država zajamči slobodu organizacije." Kongres se dakle ovom rezolucijom izjavio protiv daljnjem bezuvjetnom sudjelovanju liberalne stranke u vladi. Vojni su sudjelovati u vladi, samo ako Mussolini pristane na gornjih šest uvjeta. Po pisanju *Giornale d'Italia*, glavnog glasila liberala, izgleda, da će se nakon ovog kongresa u Livornu i liberali priključiti ostaloj parlamentarnoj opoziciji. Tada bi za-

počela ostra borba svih tal. stranaka, kao predstavnica čitavog talijanskog naroda, proti današnjoj nasilnoj vladi Benita Mussolinija.

Pred razoružanjem Danske. Danski ministar vojni podnio je parlamentu zakonsku osnovu, kojom se ukida ministarstvo vojno, vojska i ratna mornarica. Prestaje vojna dužnost za građane, porušit će se sve tvrdave, a vojne i pomorske radionice bit će prodane građanima i pretvorene u industrijska poduzeća. Na mjesto vojske i ratne mornarice bit će ustrojena posebna dobrovoljačka stražarska odjeljenja, kojima će biti dužnost, da pojačavaju i potpomazu kopneno i pomorsko oružništvo.

Izbori u Švedskoj. 4. t. mj. obavili su se parlamentarni izbori u Švedskoj, na kojima su pobijedili socijalisti. Socijalisti su dobili 104 zastupnika, konservativni desničari 64, liberalci 27, seljačka stranka 24, stari liberalci 4, komunisti 5. Kako se vidi, stare stranke, koje nijesu imale smisla za socijalne potrebe radnoga naroda, svuda se ruše, a pučke i radničke stranke jačaju se i približuju preuzimanju vlasti.

Rijeka umire. U trščanskom listu *Il Piccolo* poznati riječki profesor Susmel priopćio je članak "Rijeka

— grad, koji umire". U njemu on ističe, kako Rijeka već deset godina ne radi i ne zaslužuje. I sada, kad je prišla u naručje Italije, ispunjuje se prorocij, da će Rijeka onog istog časa, kad Jugoslavija zaposjedne Batoš, početi umirati. To se sada događa. Uljarne su zatvorene, brodogradilišta propadaju, ribarnice zalud čekaju narudžbe iz Italije, druge manje industrije su se potpuno paralizovale. U zamjenu za sve to građanstvo je počelo poskakivati od veselja, kad je vlada protegla sve poreze na Rijeku. Zašto je vlada Riječanima promijenila lire u razmjeru 40 prema 100? To je težak udarac za mučenički grad. Rijeka se ne može podignuti, jer Jugoslavija sav promet vrši preko drugih luka. Svim jadranskim pristaništima Jugoslavija je priznala sniženje tarifa, samo je Rijeci zanijekala tu olakšicu. Tako bi po računu Jugoslavije Rijeka morala umrijeti, da iz njene smrti procvate Sušak. Pisac završuje svoj članak, da samo Mussolini može spasiti osiromašeni grad i dići Rijeku iz očaja. — Mi smo mišljenja, da Jugoslavija nikako ne smije spašavati talijansku Rijeku. Što su tražili, to su i našli! Vapili su: *O Italia o morte!* A sada su eto u zagrljaju majke Italije našli smrt!

Politički život Čehoslovačke.

Čehoslovačka republika je prva država, nastala iz bivše austro-ugarske monarhije, koja se snažno podigla na svoje vlastite noge. Svoju veliku snagu i ugled u vanjskom svijetu duguje Čehoslovačka u prvom redu svojim političkim strankama i vodama, koji su svi shvatili položaj mlade države te ozbiljno pregurali, da ju što više podignu u gospodarskom, kulturnom i svakom drugom pogledu.

Danas se na vladi u Čehoslovačkoj nalazi koalicija Česke Pučke Stranke, socijalista, agraraca i narodnih demokrata. Česka Pučka Stranka sa svojih 21 zastupnika ima u današnjoj vladi dva ministra (Šramek i Dolansky). Vladu vode agrarci, koji imaju i mjesto ministra predsjednika. U opoziciji se nalaze Slovačka Pučka stranka, na čelu koje je prvobititelj slovačkoga naroda *Andrej Hlinka*, njemačko-

mađarske stranke, koje imaju 77 zastupnika, te još neke druge manje stranke.

Velik broj Nijemaca, čija socijal-demokratska stranka ima 31 zastupnika te je po broju mandata na drugom mjestu u parlamentu, čini, da na vladi mora da bude jaka koalicija českih stranaka. Slovačka Pučka Stranka, koja se nalazi u oštroj opoziciji radi toga, što nije udovoljeno zahtjevima Slovaka upogled autonomije, silno je ojačala na općnim izborima u Slovačkoj te je dobila pol milijuna glasova. Ona će kod slijedećih izbora pokupiti sve maodete u Slovačkoj te će se na nju morati ozbiljno računati. Bez česke i slovačke pučke stranke ne će moći ni jedna vlada da se uzdrži.

Slovačko pitanje je vitalno pitanje Čehoslovačke republike. Za vrijeme

JEDNA TALIJANSKA KNJIGA.

Istina je, da nas more *amarissimo* dijeli. No ipak, kad su se Talijani ugnijezdili na našoj obali, s pravom imamo od njih očekivati točnije poznavanje naše zemlje. Ali je već stari aksiom, da Talijanima ne ide zemljopis. Tako nije dugo, da je izašla u Zadru mala knjžica: *Colonello G.B. Foschini: La Dalmazia - Zara 157 Fanteria - 1924.* Živio sam dugo u tudini, pak znam, kako je nepoznat naš narod i naša domovina. Veseljem zato pozdravljam svaku radnju na kojem tuđem jeziku, koja piše o nama. No želim, što Talijani još uvijek ostaju ljudi lijepih umjetnosti, glazbe i ljubavi, ali bez znanstvene spreme.

Literatura, s kojom se služio G. B. Foschini, samo je talijanska. Zato je i cijela brošura veoma mršava. Između gluposti, koje je napisao, iznašam n. pr. ovu podjelu. On naime dijeli Jugoslavene na *Schiavini (?)* između Drave i Save, *Slovini* i Istri, *Croati* između Kupe i Vrbasa te *Serbi* u Bosni, Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji. Zatim veli: "Schiavoni e Sloveni non poterono mai costituirsi in unità statali".

Sa vojničkog gledišta on se boji Jugoslavije, jer je Dalmacija svojom naravnom obranom otoka pogibeljna za obalu srednje Italije, koja može da lako bude napadnuta od naše mornarice, ako ne u sadašnjosti, a to svakako u budućnosti. Po piscu Austrija je poslavenila Primorje i Dalmaciju i pohrvatila općine, škole i urede, i to, pomislite, molim Vas, jer su Hrvati bili skloniji Austriji negoli talijanaši! Veli, da je svećenstvo u Dalmaciji bilo desna ruka austrijske vlade! ("Fù il braccio destro del governo... Il clero lotta con violento accanimento a danno dell'italianità della Dalmazia.") Vidi se, kako Talijani uvijek gledaju Dalmaciju sa svog šovenskog nepravednog stanovništva, a nikada sa stanovništva pravdnosti i realnosti.

Colonello Foschini voli i vjeruje više statistikama mrške Austrije negoli prijateljice Jugoslavije. On smatra, da su austrijske statistike manje *pokvarene* od naših. Zato i je veoma netočan. U Dalmaciji on nalazi 600,000 Hrvata (Srbe ne spominje), 18.000 Talijana i 3000 Nijemaca. (Arbanasa također nema). Pisac veli, da su Talijani u još vema niskom stepenu prosvjete, pak ističe: "*Occorre meglio educare e istruire le nostre masse (?), forse le*

più ignoranti dopo quelle russe". Svakako, prosvjećivanje njihovih masa i vojnika bilo bi g. Foschini-u korisnije djelo nego pisati u ovakvom upravo glupom iredentističkom duhu: "*E ora da Zara, come da un faro di luce, muovono i desiderii d'Italia a Segna (!), a Spalato, a Ragusa, a Castelnuovo di Cattaro, affinché non perisca la vecchia tradizionale civiltà italiana, segnando il destino ultimo della costiera dalmata*". Dakle još se nadaju ne samo Splitu, nego i obali od Senja do Kotora! Neka dođu! Vidjet će zagrljaj!! U realnosti je naprotiv svaki jači pokret iredentizma svršio, otkad je Zadar pao pod Italiju, jer su se naši talijanaši strašno razočarali i uvjerali, da je Italija ljepša, kada se u njoj živi kao gost i putnik negoli kad ti ona zapovijeda, gospodari i osiromašuje te.

Istituto geografico militare izdao je *specijalnu kartu Zadra*, koja nema nikakve vrijednosti i mnogo je slabija od austrijske, i ako nosi datum od g. 1921. Čitao sam u vojničkom izvještaju talijanske mornarice, da god. 1866. nijesu imali specijalne karte Visa, što je Talijane skupo koštalo. Kad se moglo ići u rat bez specijalne karte položaja, nije čudo, ako jedna učiteljica, koja je prošlih dana prisu-

stvovala jednom kongresu u Zadru, piše, da se divi, kako su Zadranji u 5 godina okupacije brzo naučili talijanski. Ova površnost u svenu dozvolila je *Istituto Geografico Militare*, samo da pokaže, da je Dalmacija talijanska, da bez ikakvog proučavanja, bez ikakve znanstvene baze, a štetno i sa strateško vojničkom gledišta iskripljuje imena mjesta i položaja. Neka su imena uzeli od latinskog, druga su svojevrijedno preveli, neka ostavili, jer ih možda nijesu znali kako da prevedu, kao što n. pr. *gaj*, dok su u Lici ostavili točno sva imena, ali nijesu označili željezničku prugu. Da se vidi, kako su sve iskriplili imena pojedinih mjesta, evo nekoliko primjera: *Plavno polje* i *grobnica dolnja* preveli su *Campo spono*. *Diklo* nazvali su *Dicolo*, *Poljice*: *Pogliazza*, *Ljubča*: *Giuba*, *Dračevac*: *Dracoazze*, *Starigrad* ispod Velebita: *Ortopula*, *Seline*: *Lavezza*, *Podprag*: *Piedisogle*, *Škabrnje*: *Scabrigna* i t. d. Neka zadu u narod, pak neka pitaju, da li su im ta mjesta poznata!! Nije im dosta, što sistematski hoće da odnaruđuju naše ljude. Hoće eto da odnaruđi i imena naše rodne grude. Neka se srame!

Štražar s Jadrana.

rata vode slovačkih emigranata sklopili su sa današnjim predsjednikom republike Masarykom u Pittsburgu ugovor, u kojemu se obzirem na novu državu Čeha i Slovaka veli, da će Slovaci imati svoju autonomiju sa svojim jezikom i ljudima u školstvu, sudstvu i čitavoj upravi. Ta točka ugovora međutim nije bila izvršena te radi toga slovački pučani, koji predstavljaju sav slovački narod, stoje prema današnjoj vladi u borbenom stavu.

U samoj vladi ne vladaju baš najbolji odnošaji. Agrarski Venkov zabada često u česku pučku stranku, a ne ostaje mu dužan Čech. Socijaliste se gonaju sa pučkom strankom te joj spočitavaju služinstvo Rimu. Međutim držanje Šramekove stranke je potpuno lealno. Ministarstvo Švehle za sada još stoji čvrsto, ali prvi izbori promijenit će silno situaciju, jer će na njima skrahirati sve stare socijalističke i liberalne stranke.

Dan katoličke akcije.

Prije se slavio u kasnu zimu na Svijećnicu. S tog ukinutog blagdana prenesen je od ove godine u jesen na dan 1. studenoga t. j. blagdan *Svijetih Svetih*. Učinjeno je to na zahtjev mnogih, zaključkom vodstva, koje organiziraju taj dan, a s odobrenjem jugoslavenskog episkopata. Taj dan propovijeda se i moli za katoličku prosvjetu, misli se o radu u svim katol. društvima i o osnivanju novih katol. društava, u crkvi se i izvan kupe darovi za katoličke organizacije i traže članovi za Hrvatski katolički narodni savez, kao središnjicu kulturno-prosvjetne katol. akcije među Hrvatima. Tko daruje Din. 10, postaje član prinosnik i dobiva na spomen, kao kućni blagoslov, prekrasnu umjetničku silku izradenu u bojama, a otišnutu kao diplomu na fini tvrdi papir. Toga dana raširuju se edicije Hrv. kat. narod. saveza, a napose njegova „Popularno-naučna knjižnica“.

Treba mnogo moliti, raditi, agitirati i sabirati za našu hrvatsku i katoličku stvar. Nemojte se tužiti, da je toga „odviše“, jer je nažalost još svega premalo. Najteže je sabirati darove! Zaista, ali samo su tri, odnosno dva dana općeg sabiranja darova i to jedan ljeti (Dan dobre štampe) i jedan u jesen (Dan katoličke akcije), onaj zimi je ukinut, a u proljeću je uže organizirani Orlovski dan. Ne zaboravimo međutim, da mi nemamo ni bogatih zaklada, ni imućnih dobrotvora već moramo, sve što trebamo, skućati paru po paru od naše sirotinje. Srećom sirotinja radije, laglje i prije daje od imućnika, a i po tri puta je blagoslovljen dar maloga čovjeka.

Agitacioni materijal i sabir. arci će se razasijati oko 15. ov. mj. Tko želi raditi, neka se izvoli obratiti na svoj župski ured ili na Hrv. kat. narodni savez u Zagreku - Kaptol 27.

Bezvjerci daju milijune za bezvjersku štampu, a zar je onaj pravi katolik, koji žali pomoći katoličku štampu makar s nekoliko dinara?

Lijepa prigoda, Sestrice siromašnoga djeteta Isusa, Beč XIX. Döblingerhauptstrasse 83. pružaju priliku svršenim školskim djevojkama, da se u njihovom zavodu mogu izobraziti u modernim jezicima: francuski, engleski, talijanski, a po želji i latinski. K tomu pruža im se zgoda, da se pripreme i polože državni ispit u glazbi: glasoviru, pjevanju i guslama; u istom zavodu poučava se i kućanstvo. Poblje obavijesti mogu se dobiti kod Upraviteljstva.

Orlovski vijesnik.

Orlovski javni nastupi. U nedjelju 7. IX. održan je veliki orlovski nastup u Velikoj kraj Požege, u nedjelju 14. IX. u Hrvatskim Mihaljevcima kod Požege, 21. IX. u Orlovcu kod Broda. Svi su ti nastupi, na kojima su sudjelovala društva iz okolnih mjesta, uspjeli tako, da se orlovska misao svuda učvrstila i raširila.

Orlovska okružja. Zaključkom predsjedništva Hrvatskog Orlovska Saveza osnovana su ova nova orlovska okružja: požeško orlovska okružja, koje obuhvata teritorij političkih kotara Požege, Nova Gradiska, Našice te dakovačko orlovska okružja, koje obuhvata okružje dakovačke biskupije izuzevši brodski i osječki politički kotar.

Sokolska izazivanja. Izazivanja hrvatskog Sokola prema članovima orlovskih organizacija postaju u nekim mjestima sve drskija. I ako su članovi orlovskih društava disciplinirano uvijek izbjegavali sukobe s tim elementima, ipak oni ne mogu da ne iskažu bilo na koji način svoju sokolsku kulturu. Upozorujemo sve Orlove, da svaki ispad sa strane Sokola jave, da bi se javnosti moglo prikazati, u čemu se zapravo sastoji prosvjetni rad Sokola. Ili se hrvatski Sokoli boje, da im tko ne bi prigovorio, da zaostaju za Jugosokolima u napadajima na katoličku omladinu?

Orlovski javni nastup održan je u nedjelju 28/9 u Kaptolu kraj Požege. Nastup je uspio iznad svakog očekivanja. Veliki broj Orlova i Orlica iz Požege i okolice timorštvo naroda sakupilo se, da manifestira za orlovska načela. Ni nevjernice nije moglo smesti ove orlovske slave. Orlovska se misao raširila u posljednje vrijeme u požeškom kraju tako, da već u svakom skoro mjestu imamo orlovsko društvo. — Istog je dana održan i orlovski javni nastup u Vrpolju, na kojem su u glavnom sudjelovali Orlovi i Orlice iz Broda i Đakova.

Orlovska knjižnica. Hrvatski Orlovski Savez započeo je s izdavanjem „Orlovske knjižnice“, u kojoj će izići vrlo važni priručnici i stručna djela o orlovskom pokretu, njegovoj organizaciji i tehnici. U pripremi je knjiga dra Čepulca „Orlovstvo“, zatim orlovski priručnik i novo izdanje vježbovnika te molitvenik za novu omladinu. Da se uzmogne započeti s izdavanjem ove preko potrebne orlovske knjižnice, Hrv. orlovski savez pozivlje sve Orlove i prijatelje orlovske pokreta, da svojim doprinosom pomognu i osiguraju izlaženje ovih djela. Novac neka se šalje na: Hrvatski orlovski savez, Zagreb, Kaptol 27, s oznakom „za knjižnicu“.

Upozorenje svima, koji osnivaju nova orlovska društva. Kako neprestano izbijaju neprilike radi toga, što se neki osnivajući društava kod osnivanja društava nijesu držali pravila, izdanih po Savezu, to molimo sve one, koji misle osnovati društvo, neka se najprije obrate na Savez za potrebne upute, pa će im Savez poslati sve, što je potrebno za osnivanje novih društava.

Iz katoličkog svijeta.

Ustoličenje novih splitskih kanonika. U nedjelju su na vrlo svečan način u Stolnoj crkvi sv. Duje bili ustoličeni novoimenovani kanonici splitskog Kaptola preč. gg. don Ivan Lubin i dr Josip Carević. U odsutnosti presv. biskupa ustoličenje je obavio kaptolski prepozit dr Jakov Čuka. Tom prigodom neka prime i naše srdačne čestitke.

Imenovanja. Ministar prosvjete imenovao je redovitim profesorom bogoslovije u Splitu dosadašnjeg suplenta dra Iva Vuksanovića. — Katedrom velike gimnazije u Splitu imenovan je vč. don Niko Matulić. Našim prijateljima srdačno čestitamo!

Plebiscit za katoličke vjerske škole. Slovački biskupi proveli su plebiscit upogled katoličkih vjerskih škola. Za katoličke vjerske škole glasovalo je 715.000 osoba, t. j. 90 % slovačkoga naroda. — I naš narod, ustrebali, ustao je ko jedan, da spriječi framašunski naum liberalnog učiteljstva, da se izbace vjeroučitelji iz škola i postepeno škola potpuno raskršćani.

Slavlje belgijske katoličke omladine. U Charleroi održan je 20. i 21. pr. mj. veličanstveni kongres belgijske katoličke omladine. Učestvovalo je 25.000 katoličkih omladinaca sa preko 1000 društvenih barjaka, 40 društvenih glazba, Novine opisuju, da da je impozantno bilo vidjeti omladinu pri sv. Pričesti, pri popodnevoj povorci i javnom zborovanju, na kojem je 25.000 oduševljenih katoličkih omladinaca neustrašivo ispo- vijedalo svoju vjeru, klicalo Kristu, Papi i kršćanskoj Belgiji. Kongres je održan pod parolom: Belgija Kristu!

Veliki hodočašće vojnika svjetskog rata Sinjskoj Gospi. Katolički vojnički dušobrižnici (Don Mate Hailo, O. Vinko Draganja, O. Metod Vežilić dr Josip Carević, dr Mirko Matijaca i dr Ivo Vuksanović), koji su bili u svjetskom ratu, pozvali su prigodom 10-godišnjice rata posebnim proglasom bivše vojnike dalmatince iz svjetskog rata na hodočašće Bl. Gospi Sinjskoj. Ovim spomenuti vojnički dušobrižnici hvalevrijedno hoće da dadu prigodu svima, kojima je to moguće, da se u glasovitom Marijinom svetištu zahvale Bogu i Mariji, što su iz svjetskog pokolja iznijeli živu glavu, da im dadu prigodu da eventualno izvrše neizvršene zavjete i da se pomole za pale svoje drugove i njihovu siročad, da mole za pravi mir, pravicu i ljubav među ljudima i narodima, da potkrijepljeni svetom ispovijedu i pričestu obnove svoje plemenite vjerske odluke, da će po vjeri živjeti i raditi. Hodočašće će se držati u nedjelju 9. novembra. Hodočašnici, koji preko Splita kreću u Sinj, krenut će iz Splita 9. novembra vlakom u 5 sati. U Sinj stižu u 8 sati, do 10 sati primat će sv. sakramente ispovijedi i pričesti. U 10 sati bit će svečana pontifikalna sv. Misa, propovijed i onda svečano odriješanje za sve poginule naše vojnike. U Split će se vratiti uveče. Vrijeme će se javiti naknadno. — Učesnici treba da se odmah jave svome župniku i uplate 5

Din. za legitimaciju. Prijave s novcem treba najkasnije do 25. oktobra poslati Pripravnom Odboru Sinjskog hodočašća — Split (Samostan Franjevacca — Dobri). Učesnici će sa legitimacijom dobiti pravo, da se na parobrodu i željeznici voze uz polovicu cijene, što će biti napose naknadno javljeno. Hodočašće je priredeno za cijelu Dalmaciju.

Crnci pozdravljaju Papu. U Newyorku ovoga ljeta održali su Crnci iz Amerike i Afrike svoj kongres, na kojemu su vičeali o zajedničkoj borbi za izvojevanje ravnopravnosti svojega plemena prema bijelcima. S toga kongresa upravili su poklonstvenu brzojavku Sv. Ocu Papi.

Naši dopisi.

Murter, početkom listopada.

Nove parobrodarske veze. — Popratak obale.

U predratno doba naše selo imalo je dnevno parobrodarsku vezu sa Šibenikom i po par puta sedmično sa Zadrom. I u samo doba rata i okupacije još uvijek bilo je nekakvih veza, dok nakon oslobođenja ostadosmo lišeni svake parobrodarske veze s ostalim svijetom. Molilo se i pisalo na sve strane, ali sve uzalud. Nije se uvažavalo ni sve veći porast importa i eksporta ovoga sela na ribi kao ulju Uljarske Zadruge i ostalom. Napokon od 1. ov. mj. čitavo se selo osjeti zadovoljnim na vijest, da smo dobili spoj sa parobrodarskim linijama Jadranske plovidbe br. 15, 17, i 20. Tim se prilično dobro udovoljilo davnoj potrebi radišnog naroda ovoga sela, te svatko u selu jednodušno zahvaljuje našoj novoj vladi i Jadranskoj plovidbi na tom dokazu razumijevanja narodnih potreba. Tako će odsad ne ti linije moći da računaju ne samo Murterani, nego i ostala sela na Murteru t. j. Betina, Tijesno i Jezera, kao i bližnji dio stankovačke općine, koji su također do sada bili bez boljih veza.

Pripomenuti nam je samo to, da ovi parobrodi pristaju u našu luku zvanu Vučigrade, što je osobito olakočujuće za same parobrode, budući da za pristajanje u luku imaju da skrenu samo dvadesetak metara od linije, kojom bi i inače prolazili, da se i ne bi zaustavljali. No budući da luka nema bolje izgrađene obale osim one, što je sami mještani onako po domaću napravili, to ovim svračama pažnju naše vlade, osobito gosp. ministra saobraćaja, na to, e da bi iz već odobrenog kredita za popravek dalmatinskih luka jedan mali dio udijelio i za gradnju ove luke, za što bi narod ovoga sela sam rado utrošio dosta nadnica.

Pučanin.

Domaće vijesti.

Petnaest radnika položili ispite gimnazije. Petnaest radnika iz Sarajeva, koji su dvije godine polazili Vidovičev večernji tečaj za odrasle, položili su ovih dana na gimnazijama u Brodu, Mitrovici, Karlovcu i Splitu ispite za osam razreda. To su Rebić Stjepan, bravar, Prodanović Vojislav, bruslač, Glibo Fadil, čata, Ljolja Martin, mašinista, Karabdić Abdulah, podvornik, Finci Mojsije, Čnkac Nikola, Ahmed Ljubinčić, čata, Danilo Marić, krojač, Nikola Tvrtković, bravar, Eugen Hašeh, čata, Štabeh Gabriel, soboslikar, Borislav Maksimović, čata, Hamski Slavko, crtač, Budimir Petar, stolar. Veći dio ovih radnika nijesu imali druge predobrazbe osim osnovne škole. Neki će skorih dana polagati,

Tida

toaletni sapun
je dobar i
uvijek jednako
dobar.

maturu, a ostali na koncu školske godine. Radnici iz Vidovićeve škole, koji su prošle godine položili maturu, nalaze se danas na univerzitetu. U poslijepodnevnom satovima vrše svoj zanat, da se prehrane, a prije podne polaze univerzitet. I ovo petnaest radnika, koji su ove godine položili ispite, namjeravaju nastaviti više nauke, ostajući i dalje pri svome zanatu.

Ponovna odgoda otvora škola Splitu. Budući da zaraza škreta još uvijek traje, školske su vlasti odlučile, da se otvor srednjih i pučkih škola u Splitu odgodi do 1. studenoga t. g.

Pred osnutkom seismološke stanice u Šibeniku, Splitu i Dubrovniku. Uprava beogradskog seismološkog zavoda uputila je predstavku min. prosvjete, kojom traži, da se odobre potrebni krediti za osnivanje novih seismoloških stanica u Šibeniku, Splitu, Dubrovniku i Podgorici, pošto tamošnje terenske prilike to zahtijevaju. Osnivanje stanica u Šibeniku i Splitu imalo bi se izvršiti još u toku ove godine, dok bi ostale dvije bile otvorene iduće godine.

Gradske vijesti.

Posveta lađe P. Š. K. „Krka“. Prošle nedjelje pred Stolnom Bazilikom sv. Jakova v.č. don Niko Plančić u prisustvu svega članstva i mnogobrojnog građanstva obavio je posvetu tek prispjele četvorke, koju je našem Pom. sportskom klubu „Krka“ darovao dobrotvor viši sreski liječnik g. dr. Dragomir Montana. Kumovale su gđe Ines Spalatin i Lenka Ježina. Klub je iz zahvale prema dobrotvoru procvao lađu njegovim imenom.

Ispiti zrelosti. Prošlih dana završeni su naknadni i popravni ispiti zrelosti na velikoj gimnaziji, realnoj gimnaziji i učiteljskoj školi pod predsjedanjem bivšeg oblasnog inspektora g. Vida Petričevića. — Na velikoj gimnaziji od 7 kandidata (3 su polagali potpuni, a 4 popravni ispit) proglašeni su zrelima: Aras Vicko, Dreščić Antun, Giacconi Josip, Marendić Antun i Oštrić Lovre, dok je dvojici odgođen ispit na 3 mjeseca. — Na realnoj gimnaziji od 8 kandidata (4 su polagali potpuni, a 4 popravni) bili su proglašeni zrelima: Buljan Eugen, Filipović Jerolim, Ivčić Vjekoslav, Krstanović Ilija, Miškov Marjan i Popratnjak Miloš, dok je dvojici kandidata odgođen ispit na 3 mjeseca. — Na učiteljskoj školi proglašeni su zrelima sva 4 kandidata: Gabelić Ante, Kaleb Vjekoslav, Sarjanović Antica i Spojta Vjera.

Protualkoholna akcija među školskom mladeži. Ovih dana je delegat ministarstva nar. zdravlja učitelj g. N. T. Gjurić po svim mjesnim školama održao lijepa predavanja proti štetnim posljedicama alkoholizma,

a u prilog trezvenosti, za koju je nastojao oduševiti omladinu.

Škret. 12. o. mj. ustanovljena su još dva zatajena slučaja škreta, koja su se bila pojavila još pred 20 dana. Jedno je dijete umrlo. Ostaje još na liječenju 12 lica.

Pokret stanara i podstanara. Prošle nedjelje u prostorijama Prosvjetno-zabavnog skupa održan je sastanak stanara i podstanara obzirom na predstojeći zakon o lstanovima. Na njemu je govorio odaslanik splitske organizacije g. prof. Berčić. Zaključeno je, da se i u Šibeniku osnuje organizacija. Dojduće će se nedjelje održati konstituirajuća skupština.

Pošta za Carigrad i Angoru. Od 10. ov. mj. pošta Beograd 1. otpravlja za Carigrad i Angoru pismo-nošne zatvore aeroplanima francusko-rumunjskog društva za vazdušni saobraćaj.

Okružju HKNSaveza za „Katalički Dom“ darovao je don Ante Radić din. 20 mjesto čestitke preč. gg. kanonicima dru Josipu Careviću i don Ivauu Lubinu prigodom njihova ustoličenja. — Odbor harno zahvaljuje.

Obznana o porezu na poslovni promet. Poreska kotarska vlast pozivlje sve poreske obvezanike, koji su dužni da vode knjigu obavljenog prometa, da neodgodivo kroz rok od 8 dana prikažu knjigu obavljenog prometa za treći tromjesec 1924. godine i da uplate 1 % porez, jer će im se u protivnom slučaju udariti globa od dinara 1000 i potpast će zakonskoj kazni.

Za četvrto porotno zasijedanje, uređeno kod okružnog suda u Šibeniku za 4. novembra 1924., odredilo je predsjedništvo višeg zemaljskog suda predsjedateljem dra Stjepana Spalatina, predsjednika zemaljskog i upravitelja okružnog suda, a predsjedateljevim zamjenicima višeg zemaljskog sudske savjetnika Iva Vrankovića, te zemaljske sudske savjetnike Gjorgia Kneževića, Špira Valles, Ratomira Katića, Dra Antu Buzolića i Sima Arneri.

Uvoz i izvoz robe. Kroz prošli mjesec izvezeno je iz šibenske luke 6.576.500 kg. robe, dok je uvezeno 1.232.000 kg. robe. U ove statistične podatke nisu uračunane količine robe, uvezene i izvezene sa stranim parobrodima, koji sa šibenskom lukom podržavaju redovite veze.

Demisija vlade.

U zadnji čas doznajemo, da je sinčić Davidovičeva vlada dala ostavku.

Stan u gradu, u kojem raspolazem sa ovije sobe, blagovaonicom, kuhinjom, nuzprostorijom i konobom te svim potrebitom u kući, zamijenio hih stanom, pa i maujim, u Varošu. Obratiti se upravi lista.

Književnost i umjetnost.

Prof. V. Ivanek: Okultizam. Primili smo četvrti svezak „Popularno-naučne knjižnice“ Hrv. kat. narod. saveza, koju uređuje Dr V. Deželjčić. — Pisac stručnjak iznosi najnovije znanstvene rezultate na polju sugestije, hipnoze, telepatije, spiritizma i t. d. Zbog lakoće stila i mnogih navedenih primjera knjiga se čita veoma lako i zanimat će svakoga. Cij. D. 5. —, pretplata na cio niz od 5 knjiga (dr Stj. Bakšić, sveuč. prof.: *Vjerske sekte*; dr A. Gahs, sveuč. prof. *Buddhizam*; dr A. Alfirević D. I.: *Teosofizam*; Prof. V. Ivanek: *Okultizam* i dr J. Marić, sveuč. prof.: *Monizam*) samo D. 20.— H.K.N.Savez — Zagreb, Kaptol 27.

Preplatite se na „Nar. Strazu“

ŠTO NE ZNAŠ PITAJ
universalni informacioni biro
„ARGUS“
Knez Mihailova ul. 35., tel. 6-25.
BEOGRAD
(Pasaž Akademije Nauka.)

Burza.

Zadnji tečaj na zagrebačkoj burzi bio je za:

Dolar u čeku Din 70.25
Liru tal. u čeku Din 3.10
u papiru Din 3.07
Franak francuski Din 3.70
švajcarski Din 13.53
Česke krune Din 2.08
Napoleone Din 280.

Puce srebreno za manšete sa kamenom od svijetle crue kovine u sredini izgubilo se. Moli se poštteni nalaznik, da ga preda upravi lista, jer je mili spomendar, Bit će zato nagraden.

Radio-amateri pozor! Stigla nam je karta svih radiotelegrafskih i radiotelefonskih stanica za davanje u Evropi sa dotičnim spisikom. Cijena sa poštarinom Din. 24. — Hrvatska Knjižara Split.

Hoće li hrvatski narod ostati katolički ili postati bezvjerski narod, odlučit će njegova štampa. Katolici Hrvati, pomozite katoličku štampu!

PAPIRNICI
GRGO RADIĆ - ŠIBENIK
(GLAVNA ULICA)

Trgovina na veliko i malo papirnom, pisačim i risačim priborom. Skladište trgovačkih knjiga kao i knjiga za osnovne škole. Bogati izbor svih vrsti kancelarijskog pribora za škole, urede itd. Tvorničko skladište pisaćeg papira uz najumjerenije cijene.

CIJENIK ŠALJEM NA ZAHTJEV

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 106.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov *Gospobanka*.
Telefon br. 16. - Noćni 87

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad,
Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva

preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne
lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamačuje
najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove
povoljno, točno i brzo.

Nedvojbena obilježja

»Pravog FRANKOVOG: dodatka kavi« i to:
ime »Frank« i »mlinac« naročito se ističu na
novoj, smeđe-plavo-bijeloj etiketi, za kutije.
»Pravi FRANK: s mlincem« nenadkriljiv je u
aromi, teku i izdašnosti. —